

BLOK 1: ZDROJOVÁ DOSTATEČNOST A ENERGETICKÁ KONCEPCE ČR A SR V KONTEXTU CEP

Moderuje: Pavel Šolc, ČEZ Distribuce, a. s.

(Ne)dostatek zdrojů po roce 2030 aneb máme se bát?

Rozhodující část naší zdrojové základny byla vybudována v předliberalizačním období, v rámci dlouhodobého plánování, přičemž stát nesl odpovědnost za zajištění dostatku zdrojů i jejich vhodné struktury pro budoucí potřeby ekonomiky. Podobně tomu bylo i v liberálních západních zemích pouze s tím rozdílem, že primární odpovědnost i hlavní roli měla energetická společnost, a nikoliv státní úřady. Do období liberalizace jsme vstupovali s významným výkonovým přebytkem v celé EU. Proto byla v počátcích liberalizace hlavním tématem po-

doba a pravidla trhu a přístupu účastníků k tržním mechanismům a zabezpečení výrobní přiměřenosti nebylo prakticky vůbec řešeno. První probuzení po velkém blackout v Itálii přispělo k přijetí směrnice o bezpečnosti dodávek, která přiřadila jednoznačnou odpovědnost za výrobní přiměřenost členským státům. Již v prvních letech liberalizace investoři do energetiky registrovali významná regulatorní rizika a rušili či odkládali své projekty. Po krátkém období víry ve stabilitu tržních principů v polovině minulé dekády, kdy byla zahájena stavba řady velkých zdrojů, přišlo vystřízlivění v podobě kolapsu trhu způsobeného přeregulovaností a legislativní nejistotou. Trh přestal poskytovat sta-

bilní investiční signály a nastupují různé formy státních intervencí. Mezitím se ale významná část klasické flotily blíží ke konci své životnosti a ta je navíc zkracována řadou politických rozhodnutí na unijní (dekarbonizace a podpora OZE) i národní (nuclear phase out v DE) úrovni. Jak členské státy EU, tak i Evropská komise a sdružení provozovatelů soustav se již několik let intenzivně zabývají analýzami výrobní dostatečnosti a možných rizik v oblasti bezpečnosti dodávek a definováním mitigačních opatření. Stupeň výkonové zabezpečení měřený parametrem LOLE dosahuje v období 2020 až 2025 v řadě států hodnot, které by nás před 10 lety vyděsily. Tlak na propojení trhu ze strany EK pak nutí i okolní státy tyto deficity do určité míry sdílet. Zdrojová dostatečnost je také podstatným tématem i v aktuálně připravované evropské legislativě - CEP.

ČR i SR patří z hlediska výkonové zabezpečení k lepšímu průměru alespoň v horizontu do roku 2025. Velká rizika se však skrývají v navazujícím období. Obě země mají energetické strategie, které definují cestu, jak se těmto rizikům vyhnout. Obě země ale jsou v naplňování přijatých strategií zatím nepříliš úspěšné. Současně se též prodlužuje z různých důvodů doba výstavby větších zdrojů, tedy reakční doba na hrozící deficit. Jaký je tedy výhled zdrojové zabezpečení a co nás čeká v různých scénářích reflektujících možný vývoj v nadcházejících dekádách? Klíčová otázka pro českou i slovenskou energetiku tedy je: Kolik máme ještě reálné času na přešlapování a diskuse a kdy nejpozději musíme v oblasti výstavby nových zdrojů provést zásadní rozhodnutí a kroky, aby pro nás trojciferné LOLE bylo i v roce 2030 jen noční můrou, a nikoliv realitou.

Panelisté:

**Jiří Feist, Richard Kabele, Tomáš Jícha,
Karel Vinkler, Vladimír Vlk, Karol Kósa,
Jan Petrovič, Slávka Jánošíková**

Otázky do panelové diskuze

- Funguje velkoobchodní trh s elektřinou a jak je slučitelný s narůstající regulací, např. připravovaný CEP? Existuje rozumná cesta plnění trojlístků energeticko-klimatických cílů EU (20-20-20, 40-27-27)? Jsou kapacitní mechanismy řešením nebo jen další tržní deformací?
- Jedním z potenciálních zdrojů je i dovoz elektřiny. Pokud bude, pak odkud, a jaký výkon jsou reálně přenosové soustavy ČR, resp. SR, schopny zajistit ze zahraničí?
- Jak jsou naplňovány státní energetické koncepce ČR a SR z pohledu výrobní přiměřenosti? Jaká je minimální reakční doba na hrozící deficit, tedy s jakým předstihem je v reálných podmínkách nezbytné ze strany státu intervenovat, pokud tržní signály budou chybné či nedostatečné? A v kontextu prezentované zabezpečení, kolik máme skutečně času?
- Jak jsou otázky zajištění zdrojové přiměřenosti řešeny v aktuální a připravované legislativě (CEP)? Jak jsou v rámci ENTSO-E připravované metody hodnocení zdrojové přiměřenosti reflektovány intermitentní zdroje (např. možnost, že klimatické i přírodní jevy ovlivňující pohotovost OZE mohou působit plošně, jako výbuch velké sopky, dlouhotrvající sucho apod.)?
- Hodně očekávání z hlediska možnosti zajištění výkonové rovnováhy je věnováno roli DSM/DSR. Může spotřeba přinést potřebný rozsah flexibility jako protiváhu intermitentní výrobě? Je relevantní hladina nn, nebo půjde spíše o velké zákaznicky? Případně může být podstatným příspěvkem k flexibilitě akumulace z baterií?
- Pokud budou ČR a SR výkonově zabezpečené a okolní státy deficitní, máme šanci udržet si výhodu této výrobní dostatečnosti? Jaké máme nástroje pro zabránění „dovozu“ problémů? Má vůbec soběstačnost v dodávkách hodnotu sama o sobě?